

İndi sülhə daha yaxındır

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yaranmış yeni tarixi-siyasi realıq Azərbaycanın regional mövqeyinin möhkəmləndirilməsini və beynəlxalq münasibətlər sisteminə dəki rolunun daha da artmasını şərtləndirib. Yəni hərbi-siyasi qələbə ilə Azərbaycan həm də bölgədəki statusunu daha da möhkəmləndirib.

Bu bir həqiqətdir ki, Prezident İlham Əliyevin uğurlu hərbi və siyasi diplomatiyası sayəsində onilliklərdə davam edən Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsi yalnız hərbi qələbə ilə deyil, həm də beynəlxalq hüquq çərçivəsində təsbit olunmuş sülh razılaşması ilə başa çatmaq üzrədir. 2025-ci ilin avqustunda ABŞ-nin vasitəçiliyi ilə sülh sazişinin mətninin paraflanması prosesin strateji mərhələyə keçidini təmin edib. Bu hadisə regionda uzun müddətdir gözlənilən siyasi transformasiyanın başlanğıcı kimi qiymətləndirilir.

Tərəflər arasında imzalana-caq sazişin əsas müddəaları iki ölkənin bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanıması, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasını, regional kommunikasiyaların açılmasını, humanitar məsələlərin tənzimlənməsi və qarşılıqlı zəmanət mexanizminin yaradılmasını əhatə edir.

Düzdür, Ermənistan ABŞ görüşünə qədər müxtəlif zamanlarda ayrı-ayrı vasitəçilərin təşkil etdikləri sülh danışıqlarında əvvəlcə razılıq bildirib, sonradan fikrini dəfələrlə dəyişmişdi. Amma Ağ Evdə keçirilən üçtərəfli görüşdən sonra Baş nazir Nikol Paşinyan Ermənistan cəmiyyətini sülhə hazırlamaq üçün fəaliyyətə başladı. Ermənistanda sülh prosesinin icra mərhələsinə keçdiyini bildiren Baş nazir Nikol Paşin-

Bu tarixi nailiyyət İlham Əliyevin siyasi iradəsinin və prinsipial qətiyyətinin nəticəsidir

yanın açıqlamalarından görünür ki, İrəvan bu mərhələni yalnız diplomatik sənəd imzalamaq kimi deyil, həm də regiondakı təhlükəsizlik arxitekturasını yenidən qurmaq şansı kimi dəyərləndirir. Paşinyanın ifadə etdiyi kimi, sülh sazişi Ermənistan üçün "strateji müqavilə"dir və ölkəni uzunmüddətli izolyasiyadan çıxarmağı hədəfləyir.

Ermənistan yeni konstitusiyasının qəbulu ilə bağlı referendumun keçirilmə vaxtını müəyyənləşdirib. Baş nazir Nikol Paşinyan bildirib ki, referendum parlament seçkilərindən - 2026-cı ildən sonra təşkil olunacaq. Burada Paşinyan öncə seçkilərin necə keçəcəyini, yəni partiyasının qalib gəlib-gəlməyəcəyini əsas tutaraq söyləyir. Əgər onun partiyası qalib gəlsə, sülh sazişi 2026-cı ildə imzalana bilər: "Mən daxili legitimliyimizi gücləndirməyi fundamental məsələ hesab edirəm, bu da yeni konstitusiyanın qəbulunda

öz əksini tapmalıdır", - deyər Paşinyan bildirib.

Qalib Komandan, Prezident İlham Əliyev isə sülh danışıqlarını qiymətləndirərək qeyd edib ki, 2020-ci il 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi Zəfərimiz, həmçinin 2023-cü ildə qətiyyətli antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalına son qoyuldu. Bununla da ölkəmizin ərazi bütövlüyü və əzəli torpaqlarımız üzərində suverenliyi bərpa olundu. Bu tarixi nailiyyət yalnız Azərbaycanın milli iradəsinin və əzmkar mübarizəsinin təntənəsi deyil, eyni zamanda bölgədə ədalətin, sülhün və sabitliyin bərqərar olunmasına mühüm töhfədir: "Vaşinqtonda, Ağ Evdə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin paraflanması Cənubi Qafqazı sülh məkanına çevirəcək. Vaşinqton Zirvəsi çərçivəsində, eyni zamanda ATƏT-in Minsk qrupunun və əlaqədar strukturların bağlanması üçün edilmiş birgə mürə-

ciətə uyğun olaraq, sentyabrın 1-də ATƏT tərəfindən qəbul edilmiş qərarla keçmiş münaqişənin bu qalıqları da aradan qaldırıldı. Beləliklə, atığımız addımlar Azərbaycanın irəli sürdüyü sülh gündəliyini bir daha təsdiq etdi".

Prezident vurğulayıb ki, sülh, regional bağlantılar və iqtisadi inkişaf əlaqəli olan digər mühüm istiqamət enerji təhlükəsizliyidir. Ölkəmiz bu məqsədlərin global səviyyədə təmin edilməsində fəal rol oynayır. Azərbaycan bir çox ölkənin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində özünü etibarlı və əvəzolunmaz tərəfdaş kimi təsdiqləyib.

Onu da qeyd edək ki, artıq tərəflər arasında sülhün təşviqi üçün yaradılan "Sülh Körpüsü" Təşəbbüsünün ilkin mərhələsi təqdirəlayiq hesab edilib. Belə ki, noyabrın 21-22-də "Sülh Körpüsü" Təşəbbüsü çərçivəsində Ermənistan vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrindən ibarət qrupun Azərbaycana sə-

fəri baş tutub. Onların keçirdikləri görüşlərdə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinin dinamikası, vətəndaş cəmiyyətinin dialoqun bərpasındakı rolu və yaxın gələcəkdə icra olunacaq birgə layihələr müzakirə olunub, həmçinin sülh prosesi ilə bağlı hər iki cəmiyyəti maraqlandıran aktual mövzulara da toxunulub. Bundan əlavə, media məkanında birgə fəaliyyətin intensivləşdirilməsi, ekspert qrupları arasında birbaşa əlaqələrin qurulması, Azərbaycan və Ermənistan vətəndaş cəmiyyətlərinin sülh prosesinə daha geniş şəkildə cəlb edilməsi barədə razılıq əldə olunub.

"Sülh Körpüsü" Təşəbbüsü çərçivəsində işgüzar səviyyədə əlaqələrin və hər iki ölkəyə qarşılıqlı səfərlərin davam etdirilməsi də qərara alınıb.

Səfər zamanı "Sülh Körpüsü" Təşəbbüsü üzvləri Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri

şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev ilə də görüşüblər. Səmimi şəraitdə keçən fikir mübadiləsi zamanı Vaşinqton görüşündən sonra Azərbaycan və Ermənistan tərəfindən sülh gündəliyinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar müzakirə olunub. Hikmət Hacıyev təşəbbüs üzvlərinin suallarını cavablandırıb.

Beləliklə, Vətən müharibəsinin 5-ci ildönümündə sülhü əldə etməyə həmişəkindən daha yaxındır. Vaşinqton sülh sazişinin mətninin paraflanması bir mərhələ kimi yekun deyil, başlanğıcdır. Bu mərhələnin uğurla tamamlanması üçün diplomatiya, təhlükəsizlik və iqtisadi layihələrin icrası paralel və əlaqələndirilmiş şəkildə aparılmalıdır.

Bütün bunlar reallaşarsa, sülh müqaviləsi tezliklə imzalanar və bununla da Cənubi Qafqazda yeni sülh dövrü başlayar.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"